

УДК 613.6

Мікулін О.О., студент спеціальності 263 Цивільна безпека**Науковий керівник: Столбченко О.В., к.т.н., доцент кафедри охорони праці та цивільної безпеки***(Національно технічний університет «Дніпровська політехніка», м.Дніпро, Україна)*

ФАЗИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІАНАЛІЗМУ

Професіоналізм визначається як ступінь відповідності знань, умінь і навичок фахівця сучасним досягненням науки і практики в цій області.[1]. Він включає володіння професійною лексикою, яка є важливою частиною спілкування між фахівцями.[2].

Професіоналізм має велике значення в сучасному світі. Він відіграє ключову роль у розвитку особистості та організації.[1]. Компетентний спеціаліст відрізняється від кваліфікованого тим, що він не тільки володіє певним рівнем знань, умінь і навичок, але й реалізує їх у своїй професійній діяльності.[3]. Він володіє внутрішньою мотивацією до якісного здійснення своєї професійної діяльності і ставленням до своєї професії як до цінності.[3].

У сучасному світі саме професійна компетентність майбутнього спеціаліста розглядається як показник якості освіти.[3]. Тому вивчення та аналіз професіоналізму є важливими для розвитку особистості та досягнення успіху в професійній сфері.

Враховуючи важливість професіоналізму, як визначено вище, давайте розглянемо, як кожна фаза розвитку професіонала впливає на особистість та організацію.

Для особистості: Розвиток професіонала є результатом формування особистості у професійній діяльності, професійних взаємодіях та особистісному просторі.[1]. Досягнення професіоналізму в акмеологічному розумінні пов'язане з розвитком особистісних якостей (цілеспрямованості, ініціативності, організованості), рис характеру (завзятості, наполегливості, послідовності), інтелектуальних якостей, в удосконалюванні і збагаченні професійних умінь, розкриттям творчого потенціалу особистості та її моральним удосконалюванням.[1]

Для організації: Професіоналізм науковці розглядають як сполучення загальної освіти з вміннями й навичками, що здобуваються у процесі роботи в конкретній організації, у специфічних умовах її багато в чому унікальної системи розподілу та організації праці.[1] Професійний розвиток особистості відображає процес підготовки людини до конкретного виду трудової діяльності, включає в себе оволодіння особистістю потрібних теоретичних знань, умінь та практичних навичок, соціальних норм поведінки, системи моральних цінностей і економічних якостей.[4].

Таким чином, розвиток професіоналу є важливим для досягнення успіху як на індивідуальному, так і на організаційному рівні.

Враховуючи його важливість та вплив на розвиток особистості та організації, давайте розглянемо, як кожна фаза розвитку професіонала впливає на професійну діяльність:

Навчання та освіта: На цьому етапі особа отримує необхідні знання та навички для своєї майбутньої професії. Це створює основу для подальшої професійної діяльності та може вплинути на продуктивність, оскільки особа, яка має глибокі знання та розуміння своєї області, зазвичай більш продуктивна.[5].[6].[7].

Початковий досвід: На цьому етапі особа починає застосовувати свої знання та навички на практиці, часто під керівництвом більш досвідченого професіонала. Це може включати розвиток навичок проблемного розв'язання, адаптації до нового середовища, вивчення корпоративної культури та взаємодії з колегами. Також це може вплинути на продуктивність, оскільки особа навчається реалізовувати свої знання та навички в реальних умовах.[5] [6] [7].

Розвиток та вдосконалення: На цьому етапі особа продовжує навчатися та розвиватися, отримуючи більше досвіду та вдосконалюючи свої навички. Це включає розвиток навичок критичного мислення, вирішення складних проблем, лідерства та управління проектами. Цей етап також впливає на продуктивність, оскільки особа, яка постійно вдосконалює свої навички та знання, зазвичай більш продуктивна та ефективна в своїй роботі. [5].[6].[7].

Експертність: На цьому етапі особа стає експертом у своїй області, з високим рівнем знань та навичок. Це може включати розвиток навичок стратегічного мислення, інновацій, управління змінами та лідерства. Експерти зазвичай можуть вирішувати складні проблеми та виконувати завдання більш ефективно. [5].[6].[7].

Лідерство та наставництво: На останньому етапі професіонал може стати лідером або наставником для інших, передаючи свої знання та досвід наступним поколінням. Це включає розвиток навичок менторства, коучингу, управління командами та стратегічного планування. Також це впливає на продуктивність організації в цілому, оскільки ефективне лідерство та наставництво можуть підвищити продуктивність всієї команди. [5].[6].[7].

Ці етапи можуть варіюватися в залежності від конкретної професії та індивідуального шляху розвитку особи.

Фази розвитку професіонала відіграють важливу роль у формуванні його професійної компетентності та продуктивності. Вони відображають процес, за допомогою якого особа переходить від початкового навчання та освіти до становлення експертом у своїй області і, можливо, до ролі лідера або наставника.

Кожна фаза має свої особливості та виклики, але вони всі важливі для загального розвитку професіонала. Наприклад, початковий досвід допомагає особі застосувати свої знання та навички на практиці, тоді як етап розвитку та вдосконалення допомагає їй вдосконалювати ці навички та знання.

В кінцевому підсумку, ці фази розвитку допомагають професіоналу стати більш компетентним, продуктивним та ефективним у своїй роботі. Вони також сприяють розвитку організації, оскільки професіонали, які постійно розвиваються та вдосконалюються, можуть значно підвищити продуктивність та ефективність організації.

Тепер, коли ми розуміємо важливість цих фаз, давайте розглянемо декілька шляхів для подальшого розвитку та навчання:

1. **Постійне навчання:** Це може включати вдосконалення існуючих навичок, вивчення нових технологій або методів, а також отримання додаткової освіти або сертифікації.

2. **Участь у професійних організаціях:** Це може допомогти вам зустрітися з іншими професіоналами у вашій галузі, дізнатися про нові можливості та тренди, а також отримати доступ до ресурсів для навчання та розвитку.

3. **Менторство та наставництво:** Це може включати роботу з більш досвідченим професіоналом, який може допомогти вам навчитися нових навичок, отримати поради та керівництво, а також допомогти вам розвиватися в вашій кар'єрі.

4. **Самостійне навчання:** Це може включати читання книг, статей, блогів, перегляд вебінарів або відео, слухання подкастів або навчання за допомогою онлайн-курсів.

5. **Дистанційне навчання:** З огляду на сучасні технології, дистанційне навчання стає все більш поширеним. Це може включати онлайн-курси, вебінари, віртуальні класи тощо.

6. **Професійна орієнтація:** Це може включати ознайомлення з варіантами подальшого навчання та професійного розвитку, тестування інтересів та здібностей, бесіди з учителями та шкільними психологами, відвідування презентацій закладів освіти.

Ці шляхи можуть допомогти розвиватися як професіонал, покращувати свої навички та знання, а також досягати успіху в кар'єрі. Кожен з них має свої переваги, тому важливо вибрати той, який найкраще відповідає інтересам, цілям та обставинам. Дякую за увагу.

Перелік використаних джерел:

1. І. М. Хоржевська «Професіоналізм та професійний розвиток» <https://lib.chmnu.edu.ua/pdf/naukpraci/govermgmt/2013/214-202-22.pdf>
«Професіоналізми: приклади та їх значення» <http://teg.com.ua/profesionalizmi-prikladi-ta-yih-znachennya/>
2. О. Б. Кошук «ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СПЕЦІАЛІСТА ЯК ХАРАКТЕРИСТИКА ЙОГО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ» <https://core.ac.uk/download/pdf/78393657.pdf>
3. «Управління розвитком персоналу (2002). Сутність розвитку персоналу та його роль у забезпеченості конкурентоспроможності працівників і організації» <https://library.if.ua/book/104/7026.html>
4. В. В. ЯГУПОВ «ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ ФАХІВЦЯ» <https://lib.iitta.gov.ua/7167/1/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%84%D0%B5%D1%81%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB.pdf>
5. «Професійна діяльність та її структура» Режим доступу: <https://osvita.ua/vnz/reports/psychology/29222/>